

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

JEGYZŐKÖNYV

Készült: a Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB) ülésén

Helyszín: Városháza, III. emeleti tárgyaló. Bonyhád, Széchenyi tér 12.

Ideje: 2015. november 12. (14 óra)

Jelen vannak: a jelenléti ív szerinti bizottsági tagok

Szarvas Irén: Köszönti a tanácstagokat a VÉB első ülésén. Javasolja a megjelent tagoknak, hogy olyan személyt válasszanak maguk közül elnöknek, aki helyben él, és akinek az egész tájegységre van rálátása. Kérdezi a tagoktól, hogy egyetértenek-e ebben velem?

Erős Beáta: Egyetértését fejezi ki.

Bálint Boglárka: Egyetértését fejezi ki.

Szarvas Irén: Kérdezi dr. Szóts Zoltánt, hogy elvállalná-e a bizottság elnöki feladatainak ellátására a jelöltséget.

dr. Szóts Zoltán: Vállalja a jelöltséget.

Szarvas Irén: További jelölés nem érkezett a tagok részéről, ezért szavazásra bocsátja a javaslatot, majd megállapítja, hogy a tagok egyhangúlag dr. Szóts Zoltánt választották a Völgységi Értéktár Bizottság elnökévé.

1/2015. (XI.12.) VÉBh.

Bálint Boglárka (Izmény), Erős Beáta (Grábóc) és Dr. Szóts Zoltán (Bonyhád) 11 alapító települési önkormányzat képviselő-testületének határozati felhatalmazásával megalakítja a Völgységi Tájegységi Értéktárat. A VÉB a bizottság elnökévé Dr. Szóts Zoltánt választotta.

Határidő: azonnal

Szarvas Irén: Gratulál a bizottság elnökének, majd átadja a szót és az ülés vezetését dr. Szóts Zoltánnak.

dr. Szóts Zoltán: Köszöni a bizottsági tagoknak a bizalmat. Megállapítja, hogy a bizottság határozatképes. Szavazásra bocsátja a napirendi pontokat, majd megállapítja, hogy azokat a bizottság egyhangúlag elfogadta.

A bizottság által elfogadott napirendi pontok:

- 1) Tájékoztató a Völgységi Tájegységi Értéktár létrehozataláról: az értéktárak jogszabályi háttere, a VÖT szerepe a tájegységi értéktár létrehozatalában
- 2) A VÉB SZMSZ-ének elfogadása *(1. előterjesztés)*
- 3) A Völgységi Tájegységi Értéktár megjelenítése, a felterjesztés menetével kapcsolatos tudnivalók: felterjesztő személye, adatlap, mellékletek, határozat, a Völgység értékeinek honlapon történő megjelenítése, katalogizálása
- 4) Felterjesztés tárgyalása *(2. előterjesztés)*
- 5) Tagfelvétel a VÉB-be
- 6) Egyebek

1. napirendi pont

Tájékoztató a Völgységi Értéktár létrehozataláról: az értéktárak jogszabályi hátteréről a VÖT szerepe a tájegységi értéktár létrehozatalában

dr. Szóts Zoltán: Átadja az első napirendi ponttal kapcsolatban a szót a VÉB ügyintézőjének.

Szarvas Irén: Röviden informálja a bizottságot az értéktárak működésének jogszabályi hátteréről, a felterjesztési menetéről. Tájékoztatja a VÉB tagjait a társulás értéktárral kapcsolatos céljairól, valamint a Völgységi Önkormányzatok Társulásának (VÖT) kezdeményezéséhez csatlakozó 11 települési önkormányzat képviselő-testületi határozatáról. Elmondja, hogy a testületek által elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat értelmében a VÖT az elektronikus alapú felterjesztést szorgalmazza annak érdekében, hogy a szervezeti honlapon (www.vot.hu) mielőbb feltöltésre kész anyag álljon rendelkezésükre. Ezzel kapcsolatban elmondja, hogy a társulás a 29/2015. (IX.29.) VÖT tanácshatározatban engedélyezte a szervezeti honlap tárhelybővítését és a Völgységi Tájegységi Értéktár kialakítását. a továbbiakban bemutatta az elektronikus felület tervezett menürendszerét.

dr. Szóts Zoltán: Köszöni a tájékoztatást, majd kérdezi a tagokat, hogy van-e kérdés, hozzászólás a napirendi ponthoz. Kérés nem lévén szavazásra bocsátja,

hogy a bizottság elfogadja-e az ügyintéző tájékoztatóját, majd megállapítja, hogy azt a tagok egyhangúlag elfogadták és a következő határozatot hozták:

2/2015. (XI.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság elfogadja a Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT) ügyintézőjének tájékoztatását az értéktárak létrehozataláról, működtetésének jogszabályi háttéréről, a VÖT szerepéről a VÉB létrehozatalában, valamint a Völgységi Tájegységi Értéktár honlapon való megjelenítéséről.

Határidő: azonnal

Felelős: Dr. Szóts Zoltán elnök

2. napirendi pont

A VÉB Szervezeti és Működési Szabályzatának elfogadása

Dr. Szóts Zoltán: Átadja a szót az előterjesztés készítőjének.

Szarvas Irén: Elmondja, hogy az első napirendi ponton belül elmondta azt a fontos prioritást, amelyet a dokumentum tartalmaz és amely a VÉB munkáját az elektronikus értékvételben határozza meg. Egy módosítást javasol, hogy a bizottság létszáma három fő helyett *min. három főre* módosuljon, hogy minél több embert be tudjanak vonni a munkába és hogy ne állhasson elő határozati képtelenség egy esetleges távollét miatt.

dr. Szóts Zoltán: Kérdezi, hogy van-e kérdés, hozzászólás. Kérdés nem lévén, a módosítási javaslattal együtt szavazásra bocsátja a határozati javaslatot, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és következő határozatot hozta:

3/2015. (XI.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság a határozat 1. mellékletében egy módosítással – *I. Általános rendelkezések – A bizottság létszáma: minimum 3 fő* – elfogadja a VÉB Szervezeti és Működési Szabályzatát.

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán elnök

3. napirendi pont

A Völgységi Tájegységi Értéktár megjelenítése, a felterjesztés menetével kapcsolatos tudnivalók

dr. Szóts Zoltán: Elmondja, hogy a napirendi ponttal kapcsolatos tudnivalók már elhangzottak az első napirendi ponttal együtt. Kérdezi, hogy van-e ezzel

kapcsolatban kérdése a tagoknak, megállapítja, hogy nincs, ezért a következő napirendi pontra tér át.

4. napirendi pont **Felterjesztés tárgyalása**

dr. Szöts Zoltán: Elmondja, hogy az anyaggal kapcsolatban már jelezte a módosítási javaslatait és azt, hogy azokkal kiegészült a 40 érték felterjesztését tartalmazó adatlap, majd átadja a szót a felterjesztőnek.

Szarvas Irén: Elmondja, hogy annak érdekében, hogy már az első ülésen értékeket tudjon felvenni a bizottság a lehető legkézenfekvőbb lehetőségnek, az épített örökség lajstromba vétele tűnt. Ezért az érintett 11 települést tekintette át a műemlékek szempontjából. Az adatlap elkészítéséhez a megyei műemlékek katalógusát vette alapul. Az elkészült adatlapot dr. Szöts Zoltán ellenőrizte le és az ő útmutatásai alapján javította ki. Elmondja, hogy jelen pillanatban még nem áll rendelkezésére mind a 40 értékhez fotódokumentáció, de igyekszik ezt pótolni. Fontosnak tartja, hogy a fotókhoz hozzájárulási nyilatkozat legyen a fotókat készítőkről, hogy a későbbiekben az anyag egy esetleges nyomdai kiadványhoz is rendelkezésre álljon. A hozzájáruló nyilatkozatot mindenkinek elküldi majd elektronikusan. Ezt a szerzői jogok miatt tartja fontosnak.

dr. Szöts Zoltán: Kérdezi, hogy van -e kérdés, hozzászólás. Megállapítja, hogy nincs, majd szavazásra bocsátja a határozati javaslatot, amelyet a VÉB egyhangúlag elfogadott és a következő határozatot hozta:

4/2015. (XI.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Bonyhád, Györe, Izmény, Kisvejke, Lengyel, Mócsény, Nagymányok, Tevel, Váralja, Závod településeken található 40 műemlék felvételéről a határozati javaslat 1. melléklete alapján. A felvett értékek kódszáma: VÉB/1-40/C.

Felterjesztő: Szarvas Irén

Határidő: azonnal

Felelős: Dr. Szöts Zoltán elnök

5. napirendi pont **Tagfelvétel a Völgységi Értéktár Bizottságba**

dr. Szöts Zoltán: Elmondja, hogy már az SZMSZ tárgyalásakor elhangzott, hogy nem célszerű, hogy a VÉB csak három főből álljon, mert bárkinek bármikor közbejöhet előre nem látott esemény és így határozatképtelen lehetne a bizottság. Javasolja, hogy a nemzeti értékek ágazatonkénti helyi szakértőit is szólítsák meg és kérjék fel a bizottság munkájába.

Szarvas Irén: Egyetért, valamint azt javasolja, hogy mindenki, aki jelen van az alakuló ülésen, amennyiben vállalja a bizottsági munkát, vegyék fel tagként.

dr. Szóts Zoltán: egyenként megkérdezi a jelen lévőket, hogy vállalják-e tagságot és az azzal együtt járó munkát, megállapítja, hogy minden a jelenléti ív szerint jelenlévő vállalja a jelölést, majd egyenként szavazásra bocsátja a személyek felvételét a VÉB-be. Megállapítja, hogy mindenki felvételét egyhangúlag elfogadta a VÉB és a következő határozatot hozta:

5/2015. (XI.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság tagjai közé felvette: Bálint János (Izmény), Jáhn Jánosné (Váralja), Kaiser Mária (Bonyhád), Tóthné Gyórfi Andrea (Váralja), Oláh Klára (Váralja), Szarvas Irén (VÖT).

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán elnök

6. napirendi pont Egyebek

dr. Szóts Zoltán: Kérdezi a bizottsági tagokat, hogy van-e még valamilyen döntést igénylő kérdés, hozzászólás. Megállapítja, hogy nincs. A következő ülés időpontjához is előzetes egyeztetést kér.

Szarvas Irén: Javasolja, hogy két hét múlva tartsanak egy újabb ülést, ahol a grábóci, váraljai, bonyhádi települési értéktárak által felterjesztett értékeket is tárgyalhatnának. Elmondja, hogy emiatt mindenkit meg fog keresni telefonon és egyeztetik azokat az értékeket, amelyek szóba jönnek és a velük kapcsolatos anyagot elektronikus változatban is segít előkészíteni.

dr. Szóts Zoltán: Megállapítja, hogy a javaslatot a bizottság elfogadta, majd az ülést berekeszti.

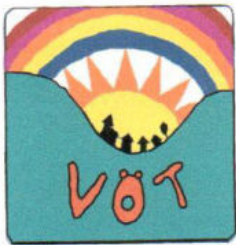
Bonyhád, 2015. november 12.

Szarvas Irén

dr. Szóts Zoltán
VÉB elnök

A jegyzőkönyvet készítette: Szarvas Irén

Völgységi Önkormányzatok Társulása
Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56
☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277
Drótposta: vot7151@gmail.com
Honlap: www.vot.hu

JELENLÉTI ÍV

Völgységi Értéktár Bizottság

Bonyhád, 2015. november 12. (14.00)
(Városháza, III. emeleti tárgyaló)

1. Bálint Boglárka

Bálint Boglárka

2. Erős Beáta

Erős Beáta

3. Dr. Szóts Zoltán

Dr. Szóts Zoltán

4. Jáhn Jánosné

Jáhn Jánosné

5. Tóthné Györfi Andrea

Tóthné Györfi Andrea

6. Kult Imréné

Kult Imréné

7. Kaiser Mária

Kaiser Mária

8. Szarvas Irén

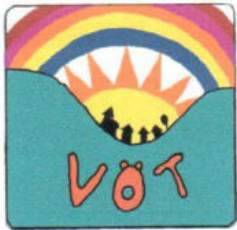
Szarvas Irén

9. Oláh Klára

Oláh Klára

BÁLINT JÁNOS

Beáta Gyres

Völgységi Önkormányzatok Társulása

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

Tárgy: Meghívó
Ikt. sz.: 85/2015/1
Ügyintéző: Szarvas Irén

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívom a **Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB)** alakuló ülésére.

Az ülés ideje: **2015. november 12. csütörtök 14 órától**

helye: **Városháza III. emeleti tárgyaló (Bonyhád, Széchenyi tér 12.)**

Az ülés napirendi pontjai:

- 1) Tájékoztató a Völgységi Tájegységi Értéktár létrehozataláról: az értéktárak jogszabályi háttere, a VÖT szerepe a tájegységi értéktár létrehozatalában
- 2) A VÉB SZMSZ-ének elfogadása (1. előterjesztés)
- 3) A Völgységi Tájegységi Értéktár megjelenítése, a felterjesztés menetével kapcsolatos tudnivalók: felterjesztő személye, adatlap, mellékletek, határozat, a Völgység értékeinek honlapon történő megjelenítése, katalogizálása
- 4) Felterjesztés tárgyalása (2. előterjesztés)
- 5) Tagfelvétel a VÉB-be
- 6) Egyebek

Bonyhád, 2015. november 11.

Tisztelettel: Filóné Ferencz Ibolya
a Társulás elnöke sk.

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

ELŐTERJESZTÉS

A Völgységi Értéktár Bizottság
2015. november 12. napján tartandó alakuló ülésére

Tárgy:	A Völgységi Értéktár Bizottság SZMSZ-ének elfogadása
Előterjesztő:	Filóné Ferencz Ibolya elnök
Előterjesztést készítette:	Szarvas Irén
Előterjesztés száma:	1.
A határozat mellékletei: 1)	1) melléklet: A VÉB SZMSZ-e
Az előterjesztés a jogszabályi feltételeknek megfelel:	Dr. Puskásné Dr. Szeghy Petra <u>igen/nem</u>
A döntéshez szükséges többség:	<u>egyszerű</u> /minősített
Véleményezésre megkapta:	Filóné Ferencz Ibolya elnök

Tisztelt Bizottság!

A Völgységi Önkormányzatok Társulása a 10/2015. (II.06.) VÖTth-ban döntött egy tájegységi értéktár létrehozataláról, egyúttal felkérte a tagönkormányzatainak képviselő-testületeit, hogy határozatukkal hozzák létre a Völgységi Értéktár Bizottságot, valamint fogadják el a VÖT által elkészített, a bizottság működését szabályozó SZMSZ-t.

A Völgységi Önkormányzatok Társulása kezdeményezésére 11 települési önkormányzat képviselő-testülete határozott a tájegységi értéktár létrehozataláról és a bizottság SZMSZ-ének elfogadásáról.

A létrehozó önkormányzatok és határozataik a következők: Bonyhád (12/2015. (I.29.); Grábóc: 6/2015. (II.12.); Györe: 14/2015. (V.14.); Izmény: 7/2015. (II.16.); Kisvejke: 26/2015. (IV.29.); Lengyel: 35/2015. (IV.29.); Mőcsény: 14/2015. (II.13.); Tevel: 47/2015. (IV.30.); Váralja: 13/2015. (II.26.); Závod: 39/2015. (IV.28.)

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a települési képviselő-testületek elfogadták a VÉB SZMSZ-ét. Az alakuló ülésen a szabályzatot a bizottságnak is tárgyalnia kell és lehetőség szerint az elfogadásról határozatot kell hoznia.

Kérem a Tisztelt Bizottságot a határozati javaslat elfogadására!

Határozati javaslat:

A Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB) elfogadja a VÉB Szervezeti és Működési Szabályzatát.

Határidő: azonnal

Felelős: VÉB elnök

Végrehajtásért felelős: Dr. Puskásné Dr. Szeghy Petra jegyző

Bonyhád, 2015. november 11.

Filóné Ferencz Ibolya
elnök

A VÖLGYSÉGI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG (VÉB)

SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

A Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT) a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése alapján a Völgységi Értéktár Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatát (a továbbiakban: SZMSZ) a következők szerint állapítja meg:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A bizottság hivatalos megnevezése: **Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB)**

A bizottság székhelye: 7150 Bonyhád, Szabadság tér 12.

A bizottság létszáma: 3 fő *min.*

A bizottság tagjainak névsorát az SZMSZ 1. sz. függeléke tartalmazza.

A bizottság alakuló ülésén tagjai közül nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel megválasztja elnökét.

II.

A BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A bizottság feladat- és hatáskörét a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet tartalmazza.

III.

A BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

1. A bizottság a tevékenységét a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet, és az e szabályzatban foglaltak szerint végzi.

2. A bizottság üléseit szükség szerint, de legalább évente kétszer (minden év áprilisában és szeptemberében) tartja.

3. A bizottság félévente beszámol a Völgységi Önkormányzatok Társulása Tanácsának tevékenységéről.

4. A bizottság felkérheti a 114/2013.(IV.16.) Korm.rendelet 1.1.§ a-h pontjában felsorolt nyolc szakterület képviselőit, hogy tanácskozási joggal vegyenek részt a VÉB munkájában.

IV.

1. A bizottság ülését az elnök hívja össze. A bizottság ülésére az írásbeli meghívót és az előterjesztéseket úgy kell megküldeni, hogy azokat a bizottság tagjai és az ülésre meghívottak az ülést megelőző 3. napon elektronikus úton megkaphassák. Indokolt esetben a bizottság telefonon is összehívható.

2. A bizottság ülésének időpontjáról, napirendjéről a bizottság elnöke a térség lakosságát a www.vot.hu honlapon tájékoztathatja és beszámoló jelleggel a VÖT által megjelentett Völgységi Hírlevélben.

3. A napirendi témák előterjesztésének általános formája az írásbeli előterjesztés, de a napirend kivételes esetben szóban is előterjeszhető.

4. A bizottság elnökét akadályoztatása esetén a bizottság valamelyik, az elnök által felkért tagja helyettesíti.

V.

1. A bizottság határozatképességéhez a megválasztott bizottsági tagok több mint a felének a jelenléte szükséges. A határozatképességet a jelenléti ív alapján a bizottság elnöke állapítja meg.

2. Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása után az elnök javaslatot tesz a napirendre, melyet a bizottság határozattal fogad el.

3. A bizottság elnöke napirendi pontonként megnyitja, vezeti, összefoglalja és lezárja a vitát.

4. A bizottság elnöke napirendi pontonként szavazásra bocsátja a határozati javaslatokat.

5. A tanácskozás rendjének fenntartása érdekében a bizottság elnöke figyelmeztetheti azt a hozzászólót, aki eltér a tárgyalt témától. Eredménytelen figyelmeztetés esetén megvonja tőle a szót, valamint rendre utasíthatja a bizottsági ülésnek azt a résztvevőjét, aki a bizottsághoz méltatlan, a testület munkáját zavaró magatartást tanúsít.

VI.

1. A bizottság tagja döntéshozatalkor igennel vagy nemmel szavazhat, illetve tartózkodhat a szavazástól.

2. A bizottság a határozatait nyílt szavazással (kézfelemeléssel), egyszerű többséggel hozza.

3. Azonos szavazat esetén az elnök szavazata dönt.

VII.

1. A bizottság döntéseit, állásfoglalásait, javaslatait, véleményét és észrevételeit határozat formájában hozza.

2. A határozatokat külön-külön, a naptári év elejétől kezdődően folyamatos sorszámmal és évszámmal kell ellátni, feltüntetve a döntéshozatal hónapját, napját, továbbá a bizottság rövidített elnevezését: **.../2015.(XX.XX.) sz. VÉBh.**

VIII.

1. A bizottsági ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek tartalmaznia kell:

- a) az ülés időpontját, helyét,
- b) a jelenlévők nevét,
- c) a tárgyalta és elfogadott napirendi pontokat,
- d) a tanácskozás lényegét, a hozzászólások tartalmát,
- e) a hozott határozatokat, melyekben rögzíteni kell a bizottság javaslatait, állásfoglalását, véleményét,
- f) a szavazás számszerű eredményét és
- g) a bizottság elnökének és a jegyzőkönyv vezetőjének aláírását.

2. A jegyzőkönyv mellékletét képezi:

- a) a tárgyalta írásbeli előterjesztés,
- b) az írásban benyújtott kiegészítés,
- c) a jelenléti ív.

IX.

1. A bizottság működésének hivatali, szervezési, adminisztrációs feltételeit, valamint a tájegységi nemzeti értékek elektronikus nyilvántartására, a Völgységi Értéktár kialakítására a internetes felületet a Völgységi Önkormányzatok Társulása szervezeti honlapján (www.vot.hu) biztosítja.

2. A bizottság a Völgységi Értéktár elektronikus létrehozatala érdekében szorgalmazza az előterjesztések egységes, elektronikus elkészítését, ennek érdekében határozatot hoz az értékek gyűjtésének formájáról, módjáról és eszközeiről.

X.

A BIZOTTSÁGI TAGOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

1. A bizottsági tagok kötelesek a bizottság munkájában legjobb tudásuk, szakértelmük alapján aktívan részt venni, a bizottság üléséről való távolmaradást előre jelezni.

2. A bizottság tagjai tiszteletdíjban nem részesülnek.

XI.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Ez a szabályzat elfogadásának napján lép hatályba.

Bonyhád, 2015. február 6.

1. számú függelék

A Völgységi Értéktár Bizottság tagjai:

Név	Tisztség
1. Bálint Boglárka	
2. Dr. Szóts Zoltán	
3. Erős Beáta	

Javaslat a Völgységi Tájegységi Értéktárba felvételre

Készítette: Szarvas Irén

Bonyhád, 2015. november 11.
(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Szarvas Irén
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Szarvas Irén

Levelezési cím: 7173 Zomba, Paradicsompuszta 1.3.

Telefonszám: 06-20/377-2377

E-mail cím: ircsi.szarvas@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Bonyhád, Grábóc, Györe, Izmény, Kisvejke, Lengyel, Mőcsény, Nagymányok, Tevel, Váralja, Závod települések műemlékei.

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Részletesen lásd csatolt lista.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

Völgységi Tájegységi Értéktár

☐ települési	☒ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

BONYHÁD (1-22)

1. Evangélikus lelkészlak (lakóház)

VÉB/1/C

Bonyhád, Dózsa György u. 36. hrsz.: 506/1

Építészeti stílus: késő barokk. Épült: 1816. Utcavonalon szabadon álló, téglalap alaprajzú, alápincézett, az utca felől egy, az udvar felől kétszintes, felülkontyolt nyeregtetős, középrizalitos lakóház, udvari oldalán jellegtelen toldalékkal bővítve. Az utcai homlokzaton a gyülekezet első lelkésze, Borbély József főesperes (működött: 1816-1871) márvány táblája. A gerendás födémű belsőben részben építéskori ajtók. A 20. században átalakítva. Felújítva: 2005.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 16. oldal)

2. Evangélikus templom

VÉB/2/C

Bonyhád, Dózsa György u. hrsz.: 402/3

Építészeti stílus: késő barokk. Épült: 1795-1800. Az evangélikus iskola és tanítólakás épülete mögött, a telek belsejében szabadon álló, egyhajós templom, keleti homlokzata elé kilépő toronnyal, a nyugati oldalon ívesen levágott sarkú hajóval, Nyugat felől kontyolt nyeregtetővel, a déli oldalon kökeretes, zárókódízeses kapuval, a torony tengelyében nyíló, hasonló kialakítású kapuhoz vezető lépcsősorral. A torony két oldalán egy-egy üres szoborfülke, a szögletes volutákban végződő féloromzatok szélén egy-egy kövázat. Csehsüveg boltozattal fedett belső. A hajó három oldalán fakarzat, kazettás mellvédjén figurális festéssel, a keleti oldalon orgonakarzat. Berendezés: jellemzően 1800 körüli. Keresztelőmedence: Gerhard Benjamin. A magyar címerrel díszített szószékoltár képe: Kasztenholz Károly adománya. Nagyharang: 1792. Építőmester: Schneiderhahn Fülöp. Felújítva: 2002.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 16. oldal)

3. Evangélikus iskola és tanítólakás

VÉB/3/C

Bonyhád, Dózsa György u. 67. hrsz.: 402/4.

Építészeti stílus: késő barokk. Épült: 1800 körül. Az evangélikus templommal egy telken, utcavonalon, fésűs beépítésben telekhatáron álló, téglalap alaprajzú épület, az utcafronthoz képest visszaugró, erősen átalakított, tornácos udvari homlokzattal, az udvari végfalhoz épült, keskenyebb toldalékkal. A pilaszterekkel tagolt utcai homlokzat felett felülkontyolt nyeregtető, az oromzatban vakolatkeretben valószínűleg az egyik felújításhoz tartozó, 1833-as évszámmal. Udvari homlokzata átalakítva. Síkmennyezetes belső. Nyílászárók: 1872 körül.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 16-17. oldal)

4. Ózsinagóga

VÉB/4/C

Bonyhád, Mártírok tere hrsz.: 591

Építészeti stílus: késő barokk. Épült: 1795-1796. Egykor zsidók lakta tömb belsejében kialakult téren szabadon álló, téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregtetős épület, nyugati homlokzata előtt emeletes, oromfalas, nyeregtetős lépcsőházzal (a szélein törpepilléres oromfal csúcsán egykor a mózesi kőtáblákkal). A tér felőli, déli homlokzaton aszimmetrikus helyzetű, törtvonalú párkánnyal lezárt, pilaszteres keretépítményben kőkeretes kapu, kopott, festett, héber betűs építési évszámmal. A bejárat mögött a női karzat alépítménye: keresztirányú, fiókos dongaboltozatú folyosó, belőle Nyugat felé nyíló két boltozott helyiséggel. A Kelet felé két kőkeretes bejáraton (egyik fölött festett, héber betűs építési felirat) át nyíló zsinagógai teret a tóraolvasó emelvényt közrefogó négy oszlopra, illetve a női karzaton álló pillérpárokra támaszkodó, kopott díszítőfestésű csehsüveg boltozatok fedik. A keleti falon oszlopos keretelésű tórafülke, körülötte festett stukkó függöny-baldachin. A tér nyugati oldalán a női karzat homlokoldalát képező, oszlopos fakarzat, táblás mellvédje fölött gótizáló mellvédráccsal. Az 1764-ben épített, 1794-ben leégett első imaház helyett épült. Átépítve: 1820 és 1896 körül. A női karzatra vezető lépcsőház: 1896 körül, korábbi kőkeretes bejárat és csúcsívdíszű ajtószárnyak újbóli felhasználásával. Az 1980-as években már pusztuló állapotú, magtárként használt épület boltozatának és tetőszerkezetének megerősítése: 2001.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 17. oldal)

5. Lakóházak

VÉB/5/C

Bonyhád, Perczel M. u. 2-4. hrsz.: 1342/1 82.sz.) és hrsz.: 1342/2 (4.sz.)

Építészeti stílus: 2. sz. alatti épület klasszicista, a 18. században épült. A 4. sz. alatti épület historizáló, a 19. sz. második felében épült. A 2. sz. alatti épület utcavonalon, zárt sorú beépítésben álló, téglalap alaprajzú, emeletes, északi oldalhomlokzata felett felülkontyolt nyeregtetejű épület, a földszintjén boltbejáratokkal átalakított, pilaszteres tagolású utcai homlokzat bal szélső tengelyében nyíló kapuval. Átalakított udvari homlokzatán, a középtengelytől eltolva a lépcsőház emeletes, félnyeregtetős bővítménye. Alaprajzi rendszere átalakítva.

A 4. sz. alatti épület utcavonalon, zárt sorú beépítésben álló, téglalap alaprajzú, emeletes, nyeregtetős épület, utcai, romantikus ízű homlokzatán, a középtájon nyíló kapuval. Teljesen átalakított udvari homlokzat, új tetőtéri ablakokkal. Alaprajzi rendszere átalakítva.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 17. oldal)

6. Perczel-kúria (régí Aranyas patika)

VÉB/6/C

Bonyhád, Perczel M. u. 9. hrsz.: 44

Építészeti stílus: historizáló. Átépitve: 20. század eleje. Az utcavonaltól kissé beljebb álló, téglalap alaprajzú, emeletes, kontyolt nyeregtetős, alápincézett épület. Déli falával a Perczel M. u. 11. alatti épülethez kapcsolódik, amellyel egykor egy épületet alkotott. Az északi homlokzat hátsó sarkához épült kerítésfalban kökeretes gyalogkapu, zárókövel és vállkövel tagolt kökeretű kocsikapu, az épület északi és keleti (udvari) homlokzatán több bejárat. A nyugati utcai homlokzaton az emeleti középső ablak felett íves oromzat csúcspdíszsel, benne címer. Az udvari homlokzaton a középtengelytől kissé letolva erőteljesen kilépő, kontyolt nyeregtetős rizalit a főbejáratnál, mögötte rácsos korlátú, kétkarú lépcső, az emeleti pihenőben falazott mellvédekkel. A pincében fiókos dongaboltozatok, a kéttraktusos földszint részben középfolyosóról megközelíthető helyiségeiben teknő-és dongaboltozatok, az ugyancsak kéttraktusos emeleten síkmennyezet. Nyílászárók: 19. század és 20. század eleje. Perczel József 1743-ban vásárolt birtokot Bonyhádön, ezután épült a földszintes kúria L alaprajzzal, több gazdasági melléképülettel. Az L északi szárára a 19. században emeletet építettek, és a két szárny között átvezető ajtót elfalazták. Az emeletes szárny nyugati és északi homlokzatait a 20. század elején historizáló stílusban átalakították, nyílászáróit részben kicserélték. Középfolyosós elrendezését a 20. században részben átalakították. Felújítva: 1962, 1980-as évek vége. Udvarában téglalap alaprajzú, földszintes, részben átalakított melléképület, felülkontyolt nyeregtetővel, 18. század.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 18. oldal)

7. Perczel-kúria / Bouquet-ház vagy köznevén Buki-ház

VÉB/7/C

Bonyhád, Perczel M. u. 11. hrsz.: 39

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1743 körül. Kerített saroktelken álló, téglalap alaprajzú, földszintes lakóház. Északi falával a Perczel Mór u. 9. alatti épülethez kapcsolódik, amellyel egykor egy épületet alkotott. Nyugati homlokzata felett kontyolt, keleti homlokzata felett felülkontyolt nyeregtető, új tetőtéri ablakokkal. A keleti homlokzat eredeti ablakai helyén két új ajtó. A déli homlokzaton aszimmetrikus elhelyezésű, pilléres, timpanonos portikusz, mögötte kökeretes bejárattal. Az észak-keleti épületrész alatt dongaboltozatos pince és jégverem. Kéttraktusos belső, nagyrészt teknőboltozatos, kályhafülkés helyiségekkel, a bejárat elötér és az észak-keleti sarok utóbb felosztott nagy helyisége csehsüveg boltozatos. Részben a 18. századi nyílászárók apácaráccsal. Perczel József 1743-ban vásárolt birtokot Bonyhádön, ezután épült a kúria L alaprajzzal, déli homlokzatán portikusszal, több gazdasági melléképülettel. Még a 18. században Kelet felé bővítették, majd az L északi szárára (Perczel Mór u. 9.) a 19. században emeletet építettek, és a két szárny között átvezető ajtót elfalazták. Tulajdonosa a 20. század folyamán a Bouquet család volt. A 20. században a belsőt válaszfalakkal részben átalakították, nyílászáróit nagyrészt kicserélték. Felújítva: 1993-1995. Bouquet Frigyesné, Perczel Ágnes.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 18. oldal)

8. Lakóház - Iparoskávéház

VÉB/8/C

Bonyhád, Perczel M. u. 18. hrsz.: 1691

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1800 körül. Saroktelken, utcavonalon szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes lakóház, felülkontyolt nyeregtetővel, az északi oldal kerítésfalában kocsikapuval. Kétraktusos, síkmennyezetes belső, dongaboltozatos pince. A 20. század elején az Ipar kávéház működött benne. Homlokzatai, alaprajzi elhelyezkedése átalakítva.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 19. oldal)

9. Perczel Mór szülőháza (Régi kollégium – használaton kívül) VÉB/9/C

Bonyhád, Perczel M. u. 44. hrsz.: 1737

Építészeti stílus: klasszicista. Átépítve: 1820 körül. Utcavonalon, kerített parkban álló, U alaprajzú, földszintes, udvari szárnyain felülkontyolt nyeregtetős épület. Az utcai homlokzata folytatásában emelt kerítésen gyalog-és kocsikapu nyílik, a kerítésfalban szoborfülke. A pilaszterekkel tagolt utcai homlokzat közepén timpanonos rizalit. Az utcai szárny alatt dongaboltozatos pince. Egytraktusos, oldalfolyosós, átalakított alaprajzi rendszerű, síkmennyezetes belső. Nyílászárók: 19. század első és második fele, 20. század. 1780 körül épült barokk stílusban, átépítve 1820 körül, részben átalakítva a 20. században. Itt született 1811-ben Perczel Mór honvédtábornok. Felújítás, a nyílászárók részbeni cseréjével: 1990-es évek eleje. A kúria mögött áll a 18. században épült, átalakított Perczel-kúria: téglalap alaprajzú, földszintes, felülkontyolt nyeregtetős épület, nyugati oldalán félnyeregtetős toldalékkal. A parkban további újabb épületek.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 19. oldal)

10. Református templom

VÉB/10/C

Bonyhád, Petőfi S. u. 14. hrsz.: 522/2

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1801. Az utcavonaltól beljebb szabadon álló, egyhajós templom, poligonizális záródású hajóval, nyeregtetővel, a déli homlokzatot koronázó, törtívű oromzattal. Az oromzat mögött fa huszártorony, sisakján évszámmal. A déli homlokzaton törtvonalú, vázadiszes párkánnyal lezárt, pilaszteres keretépítményben kökeretes kapu, felette kőtábla latin nyelvű építési felirattal és évszámmal. A belsőben stukkódíszes síkmennyezet, a bejárati oldalon fakarzat. Berendezés: 19. század. Torony: 1877. Felújítás: 1957. Belső ablakok cseréje: 2001-2003. Telkén a fésűs beépítésű, földszintes, L alaprajzú, többször átalakított parókia, 19. század (hrs.: 522/1), valamint egy leválasztott telekrészen (Petőfi S. u. 12. hrsz.: 521) egy új lakóház.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 19. oldal)

11. Izraelita szeretetház és maceszsütöde**VÉB/11/C**

Bonyhád, Rákóczi F. u. 5. hrsz.: 588/2 és 599

Építészeti stílus: copf. Építve: 1800 körül. Utcavonalon fésűs beépítésben, kerített telken, szabadon álló, L alaprajzú, alápincézett, földszintes, utcai szárnyán felülkontyolt nyeregtetős épület (hrsz.: 588/2), a pilaszterekkel tagolt utcai homlokzat szélső tengelyében nyíló kapuval. Az udvari szárnyhoz alacsonyabb, nyeregtetős gazdasági épület csatlakozik. Mindkét szárny udvari oldalán oszlopos, árkádsoros tornác. Egytraktusos, síkmennyezetes belső, mindkét szárny alatt fiókos dongaboltozatos pincével. 1800 körül épült szeretetháznak. 1919-ben Brauer József vaskereskedést nyitott benne, megváltoztatva az utcai homlokzat nyílásrendjét. Homlokzatai helyreállítva: 1990-es évek. Az udvar délnyugati, Mártírok tere felőli sarkában téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős maceszsütő (hrsz.: 599), síkmennyezetes belsővel, feltehetően a 18. század második feléből. A kicsiny romos épületet az 1980-as években alapjáig visszabontva újjáépítették, a belsőt átalakították.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 20. oldal)

12. Római katolikus templom**VÉB/12/C**

Szűz Mária szeplőtelen fogantatása tiszteletére szentelve.

Bonyhád, Szabadság tér hrsz.: 59/1

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1769-1782. A város főterének közepén szabadon álló, egyhajós templom, déli homlokzata elé enyhén kilépő toronnyal, a hajónál keskenyebb, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel, homlokzatain hegedűablakkal. a szentélyhez Nyugat felől emeletes, nyeregtetős sekrestye-oratórium csatlakozik, nyugati homlokzatának törtvonalú oromzata tetején Szent György-szoborral. A déli homlokzaton a torony két oldalán, félköríves fülkékben Szent Péter és Mózes szobrai, a törtvonalú éloromzatok szélein egy-egy puttó figura. A torony tengelyében pilaszteres, timpanonos keretezésű kapu. A hajóban és a szentélyben csehsüveg-, a sekrestyében teknőboltozat. A hajó déli végében csehsüveg boltozatos orgonakarzat. A hajó keleti falában a Perczel család másodlagosan elhelyezett sírkövei, 19. század. Falképek és kifestés: 1896 (Graits Endre). Berendezés: jellemzően 18. század vége; az egyik mellékoltárképen szignó: Schentz d. b. 1808; másik mellékoltárkép: 1868 (Kegyess József). Építtette: Winkler Mihály plébános. Alapkövének letétele 1769-ben. Felszentelte Esterházy Pál pécsi püspök 1782-ben. A 19. században többször megújítva és átalakítva. Felújítva: 1956, 1963, 1965, 1976-1977, 1989. Korábbi belső festés feltárása a diadalíven, a kifestés restaurálása 2005-től.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 20. oldal)

13. Szentháromság-oszlop**VÉB/13/C**

Bonyhád, Szabadság tér hrsz.: 59/5

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1796. A város főterének északi végében, kovácsoltvas kerítéssel övezett, nyolcszögletű alépitmény fölött magas lábazattal, erős zárópárkánnyal és sarkain pillérekkel tagolt, ívesen domborodó oldalain domborművekkel és évszámos felirattal díszített talapzaton álló, volutás pilaszterekkel, puttókkal és puttófejekkel díszített, felfelé sudarasodó oszlop, tetején Szentháromság-szoborcsoporttal. A talapzat pillérein Szent Péter, Szent János, Szent Sebestyén és Szent Flórián, a homlokoldalon a gyermek Jézust tartó Keresztelő Szent János szobra. Az oszlop osztópárkányán, a homlokoldalon Immaculata-szobor, feje fölött koronát tartó angyalokkal. Állíttatta: Walter József bonyhádi orvos. Felújította: Bajzonszky Pálné Riegel Paula 1934-ben. Felújítva: 1980-as évek. A két restaurálás alkalmával a szobrok egy részét újrafaragták.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 20-21. oldal)

14. Rinaldi-ház (Régen Községháza, ma Járási Hivatal) VÉB/14/C

Bonyhád, Szabadság tér 1. hrsz.: 78/1

Építészeti stílus: késő barokk. Átépitve: 19. század elején. A város főterének keleti térfalát alkotó, utcavonalon szabadon álló, szabálytalan T alaprajzú, emeletes, felülkontyolt nyeregtetős, részben alápincézett, hosszasan elnyúló egykori községháza. Utcai homlokzatának földszintjén részben újrafaragott kőkeretű nyílásokban újabb üzletportálok, vaslemezzel borított, 19. század közepi spalettákkal, a két kőkeretes kapu felett konzolos, kovácsoltvas korlátos erkély. Az udvari oldal közepén, a földszinten beüvegezett árkádívörös, mellvédes folyosó. Az udvar délkeleti részén kő konzolos függőfolyosó. Az utcai szárny a kapualjak között oldalfolyosós, egytraktusos, azoktól északra, illetve délre kéttraktusos, az udvari kereszt szárny egytraktusos. A földszinti helyiségekben fiókos donga-és csehsüveg boltozatok, az emelet síkmennyezetes, a pincékben donga-és csehsüveg boltozat. Vas pinceajtók és belső nyílászárók: 18-19. század. Jelenlegi tömege három 18. századi épület összeépítésével, déli irányú bővítésével és emeletréépítéssel a 19. században alakult ki. 1880 körül a térre néző homlokzatot historizáló stílusban átalakították. 1903-tól községháza. A 20. században többször átépítették, nyílászáróit, burkolatait részben kicserélték. Felújítva: 1981 és 1986-1988 között.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 21. oldal)

15. Nunkovits-Honig-ház (Völgységi Múzeum)**VÉB/15/C**

Bonyhád, Szabadság tér 2. hrsz.: 89/3

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1790 körül. A város főterének keleti térfalán szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, alápincézett épület, felülkontyolt nyeregtetővel, az udvari homlokzat közepén nyíló, kőkeretes

bejárattal. Az utcai homlokzaton attikafallal lezárt, háromtengelyes középrizalit, az emeleti középső ablak felett a Nunkovits család címerével. Kétraktusos, részben középfolyosós belső, a földszinten és emeleten is nagyteremmel. A földszinten fiókos dongaboltozatos, az emeleten síkmennyezetes helyiségek. Építette Nunkovits György. 1904-től tulajdonosa a Honig család volt. Felújítva: 1963, 1977, 1986, a homlokzati nyílászárók kicserélésével. 1986-tól az épületben működik a Völgységi Múzeum. Tetőfelújítás: 2000.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 21. oldal)

16. Római katolikus plébánia

VÉB/16/C

Bonyhád, Szabadság tér 11. hrsz.: 1317/1

Építészeti stílus: romantikus. Építve: 19. század közepe. Zárt sorú beépítésbe illeszkedő, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. Utcai, ívsoros párkánnyal díszített, aszimmetrikus helyzetű kapuval megnyitott homlokzatán Vörösmarty Mihály-emléktábla Kétraktusos utcai, egytraktusos, oldalfolyosós udvari szárny, síkfödémes helyiségekkel. A templomépítő Winkler Mihály plébános által 1787-ben épített, téglalap alaprajzú épület bővítésével és átalakításával jött létre. Udvari szárny: az 1990-es években újjáépítve.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 22. oldal)

17. Lakóház

VÉB/17/C

Bonyhád, Szent Imre u. 6. hrsz.: 605/1

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1782-1783. Az utcavonalhoz képest ferdén, szabadon álló, L alaprajzú, részben alápincézett, emeletes, felülkontyolt épület, a pilaszterekkel és párkányokkal gazdagon tagolt nyugati utcai homlokzat elé erőteljesen kilépő, felülkontyolt nyeregtetős középrizalittá alakított egykori portikusszal. Az udvari homlokzaton a földszinten íves, az emeleten architrávós, oszlopos tornác. Egy –és kétraktusos belső, a földszinten csehsüveg boltozatokkal és síkmennyezetekkel. A 18. század végén főhomlokzata elé pilléres portikuszt, udvari oldalára tornácot építettek. Az 1800-as évek elején emeltráépítés, az udvari szárny végén félköríves lépcsőházzal, valamint a portikusz beépítése. Felújítva: 1958-1959, a homlokzati architektúra leegyszerűsítésével, új ablakokkal. A gazdasági épület 1964-ben összedőlt. Falkutatás: 1979, helyreállítva: 1989.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 22. oldal)

18. Kálvária-kápolna / Hétfájdalmú Szűznek szentelve VÉB/18/C

Bonyhád, temető (Kálvária-domb) hrsz.2622/2

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1817. Az Ermel-Vojnits-mauzóleumtól északkeletre, domboldalon fekvő temető felső végében szabadon álló, egyhajós kápolna, homorúan ívelt lesarkítású szentélye fölött zömök toronnyal. Törtvonalú oromzattal koronázott nyugati homlokzatának főpárkányán kő Kálvária-szoborcsoport. Kökeretes, csúcsíves oromzatú kapuja felett volutás díszű kőtábla, festéssel takart építési évszámmal és latin felirattal. A hajóban fiókos dongaboltozat, a szentélyben félkupola. Elpusztult vagy meszeléssel takart kifestés, 1896: Graits Endre (falképek), Vadász Béla (díszítőfestés). A hajóban Herger József szigetvári esperes plébános (†1929) sírtáblája. Berendezés: jellegtelen. A szentély külső falában kő sírkereszt, 18. század vége. Menradus Ferenc Konrád bonyhádi kereskedő felajánlásából kezdték építeni. A kápolnához vele közel egykorú, 14 keresztúti stáció vezet, oszlopos-timpanonos fülkékben többször cserélt képek helyén új tűzzománc képekkel. Felújítva: 1985-1987, 1996.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 22. oldal)

19. Ermel-Vojnits-mauzóleum VÉB/19/C

Bonyhád, temető (Kálvária-domb) hrsz.: 2622/2

Építészeti stílus: historizáló. Építve: 1905-1906. A Kálvária-kápolnától délnyugatra, domboldalon fekvő temető felső végében szabadon álló, neogótikus sírkápolna, kriptával, megközelítően négyzet alaprajzú hajóval és afölött emelkedő, nyolcszögletű toronnyal, félkörívesen záródó szentéllyel. Kváderborítású, Zsolnay-pirogránit elemekkel festett homlokzatain háromszögű oromfalakkal záródó rizalitok, északnyugati homlokzatán vimpergás kapuépítmény, csúcsíves, bélietes kapuval, az ívmezőben a Vojnits-család címerével. A toronyban kolostorboltozat, a szentélyben félkupola. Építéskori kifestés (Vadász Béla?), üvegablakok és berendezés. Ermel-Vojnits Erzsébet (†1903) sírkápolnájának épült (építész: Aigner Sándor). A kápolna előtt a Perczel-család tagjainak síremlékei, köztük Perczel Mór honvédtábornoké (†1899).

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 23. oldal)

20. Perczel-kúria VÉB/20/C

Bonyhád, Alsóbörzsöny, Major hrsz.: 3114/6

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1743-1746. A Bonyhádról Mőcsény felé vezető úttól nyugatra, kis dombon, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős kúria, keleti végében alapincézett gazdasági szárnyal. Déli homlokzatán a nevelőként évekig itt élt Vörösmarty Mihály emléktáblája. Déli homlokzatához kerítésfal csatlakozik, benne pilléres, kapuszárnyak nélküli kocsi-és gyalogkapu. Kétraktusos belső, síkmennyezetes és boltozott helyiségek. Részben építéskori nyílászárók. 1743-1746 között építtette az itt akkor birtokot szerző Perczel-család. A 20.

században átépítve. A kúriától délre, a kerítésfalhoz csatlakozik az egykori magtár 1957 körül átalakított, bővített épülete. A magtárhoz L alaprajzú, egyszintes melléképület és kétszintes gazdasági épület kapcsolódik. A kúriától délnyugatra az egykori majorsághoz tartozó istálló, 1924 (hrsz.: 3114/4, 3114/5).

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 23. oldal)

21. Római katolikus templom

VÉB/21/C

Nepomuki Szent János tiszteletére szentelve.

Bonyhád, Lodomány hrsz.: 3235

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1733 körül. Az utcavonaltól beljebb szabadon álló, egyhajós templom, nyugati homlokzata elé kissé kilépő toronnyal, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. Kőkeretes kapuja felett félköríves, mélyített faltükrő, felirattal és 1899-es évszámmal. A kapu mellett 1. világháborús emléktábla. A hajóban és a szentélyben is síkmennyezet, az előtérben csehsüveg boltozatok. A torony alatti, dongaboltozatos karzat széles nyílással és famellvéddel néz a hajóba. Berendezés: jellemzően 20. század, padok: 18. század. 1733-as összeírásban újonnan épültnek mondják. Felújítva: 1844, 1889, 1995. A templomkertben: kőkereszt korpusszal, Mária alakjával, 1946.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 23-24. oldal)

22. Evangélikus templom

VÉB/22/C

Bonyhád-Majos hrsz.: 115

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1784. Az utcavonalon fésűs beépítésben álló lelkészlak mögött, azzal azonos telken, domboldalon szabadon álló, egyhajós templom, poligonális záródású szentéllyel, a nyugati homlokzat elé kilépő toronnyal, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. A zárópárkányán és a lanternás sisakon vázakkal díszített torony szögletes volutákban végződő, tobozdíszes félromzatokkal kapcsolódik a hajó homlokfalához. A toronysisakon 1879-es és 1835-ös évszámok. A toronyaljba nyíló, kőkeretes kapu felett füzérdíszes kőtábla német nyelvű felirattal, fölötte koronás magyar címer. A déli oldal közepén törtvonalú párkánnyal lezárt, pilaszteres keretépítményben kőkeretes bejárat, fölötte kőtábla német nyelvű építési felirattal és 1784-es évszámmal. A toronyaljban csehsüveg boltozat, a hajóban síkmennyezet. A hajó három oldalán karzat: falazott orgonakarzat és fa oldalkarzatok figurális kifestésű mellvéddel és rokokó vázakkal. Kifestés: 1938. Berendezés: jellemzően 18. század vége, a szószékoltár képe: 1784. Orgona: 1910 (Angster-orgonagyár). harang: 1805. Kivitelező: Schneider Dániel. 1858-ben a tornyot a régi mintájára újra kellett építeni. Felújítva: 1910, 1935, 1946, 1954, 1973.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 24. oldal)

GYÖRE (23)

23. Római katolikus templom

VÉB/23/C

Keresztelő Szent János tiszteletére szentelve.

Györe, Kossuth L. u. 17. hrsz.: 13

Építészeti stílus: klasszicista. Építve: 1841-1844. Az utcavonaltól beljebb, kerített kertben szabadon álló, egyhajós templom, déli homlokzati toronnyal, a hajónál keskenyebb, egyenes záródású szentéllyel, nyugati oldalán kontyolt nyeregtetős sekrestyével. Záróköves díszű, kőkeretes kapuja felett timpanon, majd kőtábla Scitovszky-címerrel és latin nyelvű, kronosztikonos építési felirattal. A hajóban és a szentélyben csehsüveg boltozat, a sekrestyében síkmennyezet. A hajó bejárati oldalán a pilléres, csehsüveg boltozatos karzatalj fölötti karzatnyílást kitölti az orgona. Falképek, kifestés: 1843 (Pethő Albert, szignált), restaurálva: 1994. A szentély falán Scitovszky János pécsi püspök felszentelési emléktáblája: 1888. Berendezés: jellemzően 19. század közepe. Orgona: 19. század első harmada; átépítve: 1888 (Unger Endre). Az 1794-ben lebontott, középkori templom pótlására építette a község földesura, Scitovszky János. Alapkövetétel: 1841; felszentelve: 1844. Felújítva: 1962, 1994.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 44. oldal)

IZMÉNY (24)

24. Evangélikus templom

VÉB/24/C

Izmény, Fő u. hrsz.: 64

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1784-1785. A falu felett emelkedő dombon, a Fő u. 30. telke mögött szabadon álló, egyhajós templom, nyugati homlokzati toronnyal, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. A toronyaljba törtvonalú szemöldökpárkány alatt nyíló, kőkeretes kapu szemöldökén és felette kőtáblán német nyelvű építési felirat 1785-ös évszámmal. A torony vázadíszes félromzatokkal kapcsolódik a hajó homlokzatfalához. A déli oldalhomlokzat középtengelyében kőkeretes oldalbejárat. Síkmennyezetes belső. A hajó három oldalán faoszlopos, mellvédes karzat. A mennyezetten stukkódísz. Berendezés: 1780 körül. Orgona: 1905 (Angster-orgonagyár). Az 1928-as átépítéskor átalakították az oldalhomlokzatok ablakait, és lefestették figurális festését. Felújítva: 1996-1998.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 50-51. oldal)

LENGYEL (25-28)

25. Szent Flórián-szobor

VÉB/25/C

Lengyel hrsz.: 82/1

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1800. A római katolikus templomhoz vezető út mentén, a templomkertben lépcsős alépitményben hasáb alakú, homlokoldalán szögletes volutákkal díszített, hátoldalán 1800-as évszámot hordozó talapzat, rajta a szent égő házra edényből vizet öntő, római katonai öltözetű, álló alakja. Javítások, restaurálás nyomaival.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 58-59. oldal)

26. Apponyi-kastély

VÉB/26/C

Apponyi Sándor Mezőgazdasági Szakképző Iskola.

Lengyel, Petőfi S. u. 5. hrsz.: 16

Kerített, nagyterjedésű, értékes növényállományú parkban (hrsz.: 14) szabadon álló, U alaprajzú, emeletes, összetett manzárdtetős, északi és déli homlokzatain közép-és sarokrizolitokkal tagolt kastély (hrsz.: 16). A kerítésben Kelet felől pilléres, kovácsoltvas gyalog-és kocsikapuk nyílnak. A főszárny északi, udvari homlokzata középtengelyében manzárdtetős bejárati előépitmény, előtte két oszlopon konzolos, bábos erkély. Az U szárainak találkozásánál a lépcsőházak manzárdtetős bővítményei. A déli, kerti homlokzat középtengelyének földszintjén pilléres, emeletén oszlopos, íves nyílású, timpanonnal és vázadiszes attikafallal lezárt, manzárdtetős portikusz. A kastély részben alápincézett, a pincében fiókos dongaboltozattal. Egytraktusos belső. A földszinten az északi előépitmény mögötti előcsarnokban hevederes dongaboltozat, az oldalfolyosó részben boltozott, a helyiségek nagyrészt síkmennyezetesek, a keleti szárny északi végében egy csehsüveg boltozatos helyiség. A nyugati szárnyban kolostorboltozatos kápolna, a 19. század első felében készült kifestés feltárt részleteivel. Az emeleti helyiségek síkmennyezetesek, a középrészen díszterem. A lépcsőházakban öntöttvas korlátok. Részben építéskori nyílászárók. A lengyeli uradalmat az Apponyi-család 1790-ben, más források szerint 1805-ben vásárolta meg. A kastélyt gróf Apponyi József építette 1824-1829 között, klasszicista stílusban. A park fáit Seldmayer bécsi kertész telepítette 1824-től. A kastélyt gróf Apponyi Sándor 1878 körül historizáló stílusban átalakította. Tetőzete 1905-ben leégett, 1906-ban újjáépítették, részben átalakították (építész: Fellner Sándor). Belső átalakítva: 1956. Felújítva: 1979, tetőfelújítás: 2000-2001. A parkban a kastélytól nyugatra timpanonos portikuszú lovarda (hrsz.: 15), 19 század első fele, mellette gazdasági melléképületek. A kastélytól délre copf obeliszk; 1824-ben hozta ide gróf Apponyi Antal kölesdi birtokáról; 1974-ben magyar és német nyelvű feliratait újravesték. Tőle nyugatra pilléres, nyerstégla-falazatú víztorony, 19. század vége. A kastély északi homlokzata előtt gróf Apponyi Sándor mellszobra, 2001.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 59. oldal)

27. Apponyi Sándor-féle borpince**VÉB/27/C**

Lengyel, Petőfi S. u. 10. hrsz.: 51

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1790 körül. Domboldalba épített, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős borház és abból nyíló több ágú, falazott, dongaboltozatos, az ágak találkozásánál csehsüveg boltozatos pince, keleti, utcai homlokzatának nyílászárói felett szegmensíves, nyerstégla szemöldökpárkányokkal. Az épülettől északra kisebb, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, hasonló homlokzattagolású melléképület áll. Az Apponyi-család 1790-ben vagy 1805-ben vásárolta meg a lengyeli uradalmat, ezt követően épült a pince. Elnevezését az utolsó Apponyi tulajdonosról nyerte. A két épület homlokzatalakítása a 19. század végéről származhat. 1991: födém-és tetőszerkezet cseréje.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 59-60. oldal)

28. Majorsági lakó-és gazdasági épületek**VÉB/28/C**

Lengyel, Dózsa-major hrsz.: 21/1

Építve: 19. század első fele. A település magjától északra, dombon fekvő majorság gazdasági épületei és a személyzet lakóépületei. A tehénistálló, ún. svájceráj téglalap alaprajzú, földszintes, felülkontyolt nyeregtetős épület. A délkeleti homlokzat középtengelyében emeletes, felülkontyolt nyeregtetős rizalit, két keretelt, felülvilágító ajtóval, mindkét oldalán egy-egy enyhén kiülő, kontyolt nyeregtetős, kisebb rizalit, bejárattal és a palásszinten szénaledobó nyílással. Az északnyugati homlokzat középtengelyében falazott lépcsőfeljáró. A belsőben egyhajós, csehsüveg boltozatos istálló, az épület két végén egy-egy dongaboltozattal fedett helyiség. A középrizalit emeletén lakószoba. A svájci mintájú istálló 1810-ben épült (építész: Vedres József). Tőle nyugatra téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős gondozói lak, T alaprajzú, emeletes, nyeregtetős lakóház és L alaprajzú, földszintes, felülkontyolt, illetve nyeregtetős magtár (hrsz.: 21/1). További melléképületek a terület délnyugati részén: magtár, lakóház és kocsiszín (hrsz.: 21/1). Az Apponyi-család 1824-ben megkezdett kastélyépítkezése után épülhettek a majorság épületei, egy részük a 19. század végén.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 60. oldal)

MŐCSÉNY (29-30)**29. Római katolikus templom****VÉB/29/C**

Szent Péter és Szent Pál apostolok tiszteletére szentelve.

Mócsény, Béke u. hrsz.: 12

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1767. A település feletti dombon lévő temetőben, lépcsősoron át megközelíthető, szabadon álló, egyhajós templom, déli homlokzata elé kilépő toronnyal, a nyeregtetős hajónál keskenyebb, kosárívesen záródó, kontyolt nyeregtetővel fedett szentélyel, a

szentély nyugati oldalán félnyeregtes sekrestyével, a toronyaljba nyíló bejárattal. A hajóban csehsüveg boltozat, a szentélyben fiókos félkupola, a sekrestyében fiókos dongaboltozat. A hajó déli végében oszlopokon nyugvó, síkmennyezetes, famellvédes orgonakarzat, Berendezés: 19. és 20. század. Építette a bonyhádi Kliegl család. Előtte kökereszt korpusszal.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 64. oldal)

30. Német telepház (Fachwerk)

VÉB/30/C

Zsibrik, Petőfi S. u. 28. hrsz.: 469

Építve: 18. század második fele. Településközpontban, az utcavonaltól beljebb álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtes lakóház, Fachwerk-szerkezetű oromfalakkal, az udvari oldalon faszerkezetű „kódisállás” mögött nyíló bejárattal. Egytraktusos, síkmennyezetes belső. Az udvarban gazdasági melléképület. Az 1990-es években műemlékileg felújítva. Népi műemlék.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 64. oldal)

NAGYMÁNYOK (31-32)

31. Nepomuki Szent János-szobor

VÉB/31/C

Nagymányok, Petőfi S. u. hrsz.: 632/2

Építészeti stílus: barokk. Építve: 18. század vége. Híd szomszédságában, a 65. számú ház telkén elkerítve, hasáb alakú talapzaton álló, a kezeiben feszületet tartó szentet papi ornátusban ábrázoló, festett kőszobor.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 66. oldal)

32. Római katolikus plébániaház

VÉB/32/C

Nagymányok, Táncsics u. 7. hrsz.: 390/2

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1786. A római katolikus templom szomszédságában, az utcavonaltól kissé beljebb, kerített telken szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, csonkakontyolt nyeregtes, alápincézett épület, északi végéhez támaszkodó, keskenyebb, nyeregtes toldalékkal. Kétraktusos, síkmennyezetes belső. Nyílászárók: részben 18. század eleje. Homlokzatai átalakítva. Felújítva: 1984.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 67. oldal)

TEVEL (33-36)

33. Római katolikus kápolna

VÉB/33/C

Szent Rókus és Szent Rozália tiszteletére szentelve.

Tevel, Kápolna u. hrsz.: 308

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1739. Kisebb emelkedőn szabadon álló, egyhajós kápolna, nyugati homlokzata elé kissé kilépő toronnyal, poligonális záródású szentéllyel. A torony alatt nyíló, kőkeretes kapuja felett festett felirat. A torony szögletes volutákban végződő félromzatokkal kapcsolódik a hajó homlokfalához. A hajóban csehsüveg boltozat, a szentélyben félkupola. Berendezés: jellemzően 20. század. Felújítva: 1821, 1867, 1892, 1937. A kápolna mellett: kőkereszt korpuszal és Mária alakjával, 19. század közepe; Szent Rókus-szobor, 19. század második fele.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 106. oldal)

34. Római katolikus templom

VÉB/34/C

A Szentháromság tiszteletére szentelve.

Tevel, Petőfi S. u. hrsz.: 671

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1794-1797. A település legmagasabb pontján szabadon álló, hosszú lépcsősoron át megközelíthető, egyhajós templom, a keleti homlokzat elé kissé kilépő toronnyal, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel, a szentély déli oldalán kontyolt nyeregtetős sekrestyével. Az óriáspilaszterekkel tagolt főhomlokzaton a torony tengelyében nyíló, váll-és záróköves, kőkeretes kapu, felette mélyített tükör, majd szalagkeretes lantablak, két oldalt a hajó homlokfalán egy-egy fülkében alexandriai Szent Katalin és Szent József szobra. A torony szögletes volutákban végződő félromzatokkal kapcsolódik a hajó homlokfalához. A hajó déli és északi oldalhomlokzatainak középtengelyében záróköves kőkeretű, fémszárnyú ajtók. A hajóban csehsüveg-, a szentélyben csehsüvegboltozat és félkupola, a sekrestyében teknőboltozat. A hajó keleti végében díszes fejezetű márványoszlopokon álló, csehsüveg boltozatos, hullámosan ívelt homlokfalú, falazott orgonakarzat. A szentély falképei: 1842 (Boros Nepomuk János); a hajó kifestése: 19. század vége. Üvegablakok: 19. század. Berendezés: 18. és 19. század. Orgona: 1837 (März Ádám); átépítve: 1890 (Unger Miklós). Korábbi, 1727-1729 között emelt templom helyén építette a jobbaházi Döry család (építész: Jakob Faulhammer). 1831-ben tűzvész pusztította, helyreállítva 1843-ra. Az 1880-as földrengés nyomán a boltozatok és az északi főfalat helyreállították. Tetőszerkezet és toronysisak cseréje: 1927. felújítva: 1965, 1985. A templomkertben: Nepomuki Szent János-szobor és Szent Flórián-szobor, mindkettő talapzatán 1750-es évszámmal; szobrokkal díszített Szentháromság-oszlop, 1890-es évek; I. és II. világháborús emlékmű.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 106. oldal)

35. Római katolikus kápolna**VÉB/35/C**

A tizennégy segítőszent („Vierzehn Nothelfer Kapelle”) tiszteletére szentelve.

Tevel, hrsz.: 012/20

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1750. A településtől délnyugatra, a 65. számú út mellett kisebb dombon szabadon álló, kisméretű, félkörívesen záródó kápolna. Törtvonalú oromzattal záruló, nyugati homlokzatán kosáríves, kőkeretes nyílás, felső felén kovácsoltvas apácaráccsal megnyitott ajtóval. Dongaboltozatos belső, falazott oltárasztal, jellegtelen berendezés. Felújítva: 2003.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 107. oldal)

36. Római katolikus templom**VÉB/36/C**

Szent László-kápolna

Kovácsi, hrsz.: 0165/3

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1802. Teveltől délre, a néhány épület alkotta, 1928-ig önálló Kovácsi település szabadon álló, egyhajós templom, délnyugati homlokzata elé kissé kilépő toronnyal, poligonális záródású szentélyvel. A torony szögletes volutákban végződő félromzattal kapcsolódik a hajó homlokfalához. A torony tengelyében nyíló, szögletes voluták alkotta szemöldökgyámokkal díszített, kőkeretes bejárat fölött kőtáblán 1873-as évszám. A torony karzatablaka mellett kétoldalt egy-egy üres fülke. A hajóban csehsüveg boltozat, a szentélyben félkupola. Falkép: 1803. Az 1990-es évektől használaton kívül, berendezését a padokon és az oltárasztalon kívül elvitték. Felújítva: 1873. Mellette kőkereszt korpusszal, 19. század második fele.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 107. oldal)

VÁRALJA (37)**37. Református templom****VÉB/37/C**

Váralja, Kossuth L. u. hrsz.: 127

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1802-1807. Kisebb emelkedőn szabadon álló, egyhajós templom, délkeleti homlokzata elé kissé kilépő toronnyal, félkörívesen záródó hajóval, a délnyugati oldalon bejárat előtérrel. A toronyaljba nyíló, aeikulás keretelésű, félköríves kapu vállpárkánnyal díszített kőkeretének zárókövén 1802-es évszám, a délnyugati előépítmény hasonló kőkeretű bejáratának zárókövén is 1802-es évszám. A toronysisakon 1907-es évszám. A hajó délnyugati falán fatábla 1907-ből, az építési jubileumra és az épület felújítására vonatkozó felirattal. Csehsüveg boltozatos toronyalj, síkmennyezetes hajó. A hajó délkeleti és északnyugati végében festett mellvédű fakarzatok. Fakonzolok által tartott

famennyezet, rajta vászonra festett, ornamentális díszítés. Berendezés: jellemzően építéskori. Orgona: 1844; átépítve: 1880 (Lesnyik-Kész-műhely). Harang: 1817. Felújítva: 1907, 1994. A telken még újabb épületek.

(*Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 112. oldal*)

ZÁVOD (38-40)

38. Szent Flórián-szobor

VÉB/38/C

Závod, Kossuth L. u. hrsz.: 86

Építészeti stílus: késő barokk. Építve: 1783. Kereszteződésben, a római katolikus plébániaház telkének hátsó sarkánál, lábazattal és párkánnyal tagolt, alul volutákkal díszített, hasáb alakú talapzaton álló, az egyik kezében összetekert zászlót tartó, másik kezével dézsából égő házra vizet öntő, római katonai öltözetű szentet ábrázoló, festett kőszobor. A talapzat homlokoldalán latin nyelvű, kronosztikonos felirat, 1783-as évszámmal.

(*Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 114. oldal*)

39. Római katolikus plébániaház

VÉB/39/C

Závod, Rákóczi F. u. 136. hrsz.: 88

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1761. Saroktelken, az utcavonaltól beljebb szabadon álló, földszintes, alápincézett, téglalap alaprajzú, nyeregtetős lakóház, előkert mögötti, oromzatos utcai homlokzatán tornácbeljárattal. A kerti homlokzat középtengelyében a pilléres, mellvédes tornácre vezető, mellvédfalás lépcső. Kétraktusos belső, fiókos dongaboltozattal és síkmennyezettel fedett helyiségek. A pincében fiókos dongaboltozat. A 19. és 20. században átalakítva.

(*Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 114. oldal*)

40. Római katolikus templom

VÉB/40/C

Keresztelő Szent János születése tiszteletére szentelve.

Závod, Székely u. hrsz.: 1

Építészeti stílus: barokk. Építve: 1764-1768. A település északi végén, dombon szabadon álló, egyhajós templom, déli homlokzata elé kilépő toronnyal, a hajónál keskenyebb, egyenes záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel, a szentély nyugati oldalán nyeregtetős, oromzatos sekrestye-oratóriummal. A toronyaljba nyíló kapu felett háromszögű oromzat. A keleti homlokzaton aszimmetrikus elhelyezkedésű, szalagkeretes oldalbejárat. A toronyaljban fiókos dongaboltozat. A hajó déli végében falazott, pilléres, keresztboltozatos orgonakarzat. A 18. századi és későbbi kifestés lemeszelve. Berendezés: 18. század második fele. Orgona: 1779 (Janicsek József); átépítve: 19. század vége (Unger Endre). 1700 körül

a német telepések a település régi templomát felújították. A jelenlegi templom építésének kezdete: 1764. Építette a gróf Mercy család, felszentelte 1768-ban Wittmann József pécsi kanonok. 1768-ban a szentélyt Kelemen plébános kifestette. A templomkertben kökereszt, Immaculata- és Szent Vendel-szobor.

(Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006. 114-115. oldal)

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

- ☐ *Építészetünk a nemzeti kultúra meghatározó része. Városaink és településeink közös kultúránk és örökségünk tárházai, folyamatosságot és kivételes történelem- és hagyománytudatot biztosítanak. A történelmi korok település (rész) szerkezetének, épületeinek megőrzésével történelmi, kulturális, művészeti hagyományaink és értékeink megőrzését, szellemiségének közvetítését és az örökölt értékek felelősségteljes továbbadását szolgáljuk.*
- ☐ *Építészeti hagyományunk és örökségünk, kultúránk alapja, amely mindennapi életünket gazdagabbá, hitelesebbé teszi. Az építészeti kultúra az épített környezet értékeinek megbecsülésén alapszik.*
- ☐ *A településhez kötődés, az identitástudat, az egészséges lokálpatriotizmus nemcsak a kultúrák fennmaradásának záloga, hanem a helyi társadalom közösségének formálásában, megtartásában is fontos szerepe van.*

(Forrás: az Országos Főépítészeti Kollégium javaslatai – tervezet, Bp. 2011.)

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

A felterjesztő a 2006-ban készült tolna megyei műemlékek jegyzékét (Magyarország műemlékjegyzéke Tolna megye, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Bp. 2006) használta forrásul.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

www.vot.hu (Völgységi Tájégségi Értéktár). Elektronikus elérhetőség 2015. december 1-jétől biztosított.

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat